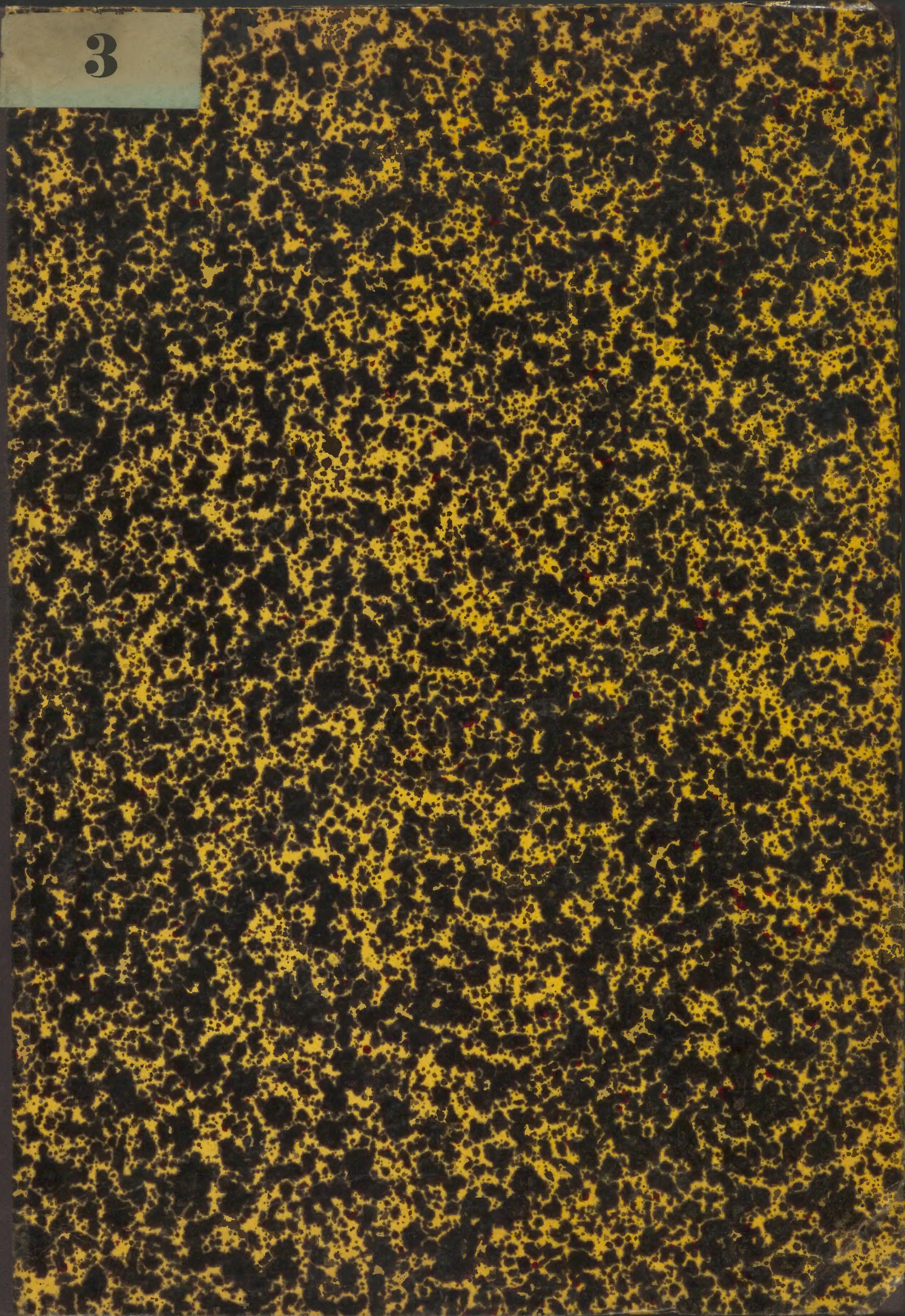
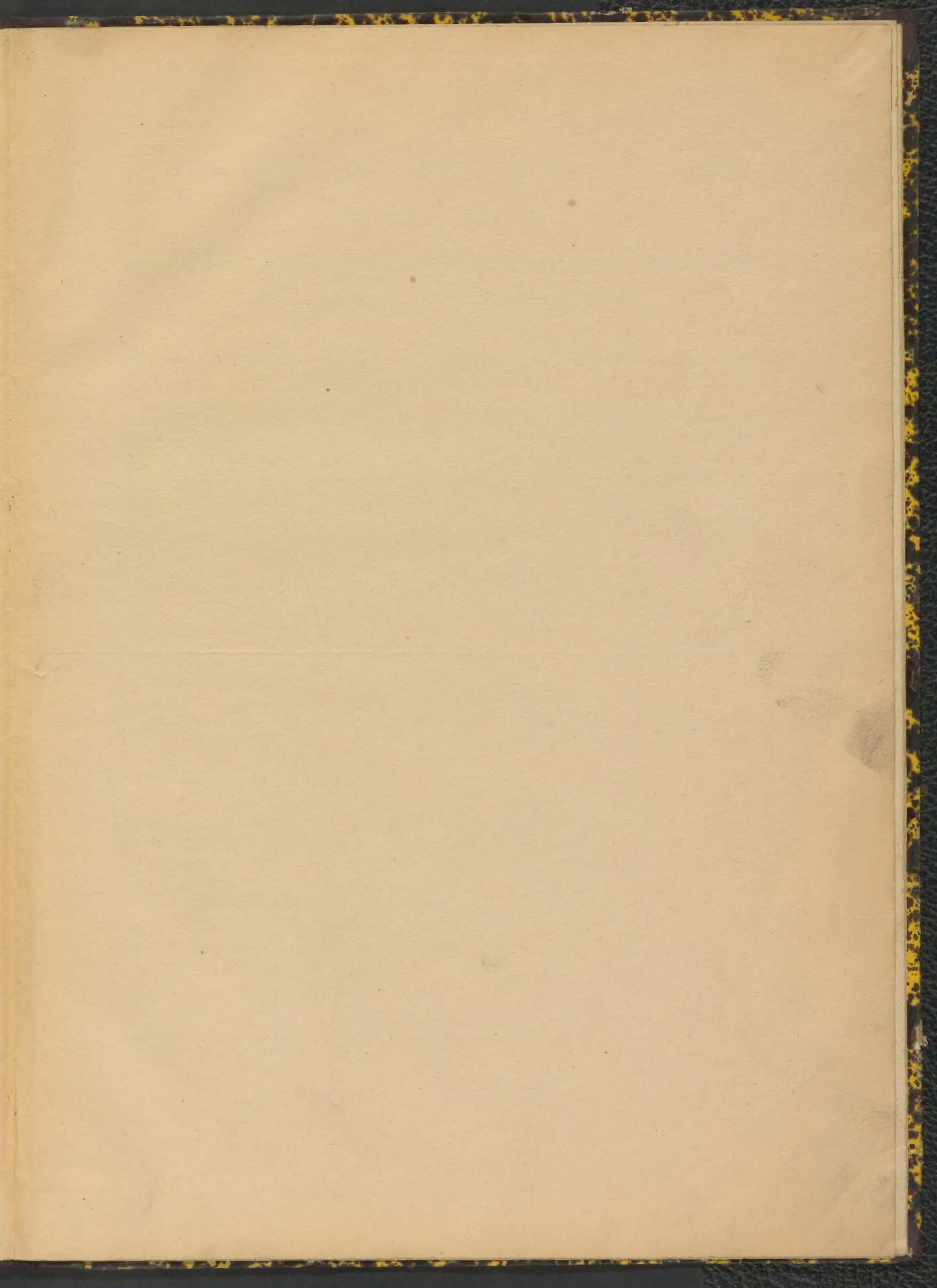

3

U. S. B. P. A. R.

[illegible]

Սէվիլիւն Էվլատերիմիզ Հիւրէթիւ Վահանայլարա վէ Տէյանէթբէրդէր Ռ'սիյէթիմիզ
սէլամ վէ Ահմաճի օրհնութիւն :

Այլու վէսիլէ իլէ վէ քէմալը տաղը տէրուն իլէ չօպանըզ մէմուրիլէթիմիզին Ֆէրայիզինտէն միւլթէէսիլէն՝ մէթրուզ պուլունուրուզ եիւքսէլթմէյէ սէսիմիզի՝ նասըլ քի պու վաղէֆէմիզի վաղթ վաղթ իճրա իթմիշ իտիք, վէ այրըճա Տէր Սաստէթտէն ազիմէթիմիզտէն էվվէլ Սէլալ Տէլալ ինվանը իլէ նէշը օլունան պիր բէսալէյի շամիլէթիւլ մէքրուհէյի ճէրհ վէ դատապարտեալ իթալիյիմիզ միսիլլիւ, պէտպալթանէ ինսանըն սէլամէթը էպէտիլէսինին տիւշմէնը միւլէննիտի շէյթանըն իլզաաթ վէ թէէսիւրաթը իլէ ճէմիլէթիմիզ իլինտէ նէշէւ վէ նիւմա օլան օ թարզ էֆսատ մէպատլերի վէ վարդապետութիւնլարը շէմտի տալի ճէրհ վէ դատապարտեալ իտերիզ : Այանի շու թարզ վարդապետութիւնլար՝ քի շազըէթը իսա Աֆէնտիմիզ ճանիւ պինտէն Վիլիսէնին բէիս վէ հիւքմտարը թայլին պույրուլան շազըէթը Բէթրօ բէսիւլլին, վէ իսալէֆլէրի ուլու Բաքալարըն հիւքիւմէթինէ դարշը ըզհարը մումանաաթ իտերէք, իթալէյի լիսանը ապէսպէյան իլէ տերլէր քի միւշարիլէյհիւմ Բօմա Բաքալարը Շարօ Վիլիսէնլերի իւզէրինէ եալընըդ տին վէ ախլազ գաղիլէլէրինտէ միւտալսէլէյէ հուգուզլարը օլուպ հիւսնիւ նիզամ վէ ինթիլամ մատէլէրինտէ օ Վիլիսէլէր իւզէրինէ սէլահիլէթ վէ հիւքիւմէթ իճրա իտէմէզլլէր վէ պէնապիլին օլ եիւճէ հիւքիւմէթէ տալի իթաաթ էթմէք պօրճու եալընըդ տին վէ ախլազա, ետիստ իսթիւնաֆա (բողոք) միւթէալիզ խուսուսլար իլին տիր, վէ օ քիլիսէնին իտալ բէյի տալիլիլէսինէ վէ թանգլիմաթընա տայիր քէյֆիլէթլէրտէ օնա (Վիւրսիի Շէրիֆէ) գարշը կէլմէք ետիստ իթաաթ իթմէմէք Շարօլլար իլին ճայիլ օլապիլեր :

Խմտի պու վարդապետութիւնն Վիլիսիական շէրիֆին վէ Վիլիսիական ումուլի վարդապետութիւնունա, հաթթա Ֆիօրիկնցա Ումուլի Մէճլիսին վարդապետական սիճիլինէ քիւլլիլէն մուղայիր տիր, վէ Տօգուղունճու Պիոս Սրբազան Բաբա հազընթէրինին 1864, դեկտեմբեր 8 թարիլի վէ “Ան գատար ճահտ իլէ” իպարէսի իլէ պաշայան իմնալթընա տախիլ օլան Ֆիհրիսթինտէ տախի ագտէմճէ դատապարտել օլմուլտուր: Խմտի սէմալի նէճիլիզ շազընթը Խսա Լճիկնտիմիլին սէմալէրտէն կէթիրտիլի, վէ էմճատը էսլաֆըմըն քեաֆֆէյի ավայիպ վէ նէգայիստէն միւնէզլէհ սաղլամագ իչին նիչէ նիչէ միհէն վէ մէշազաթլէրի Փէտաքեսարանէ իհտա օլտուղլարը, վէ սիզին իչին տախի ճիւմէյի թիւրապի վէ գէմանի էյլքէլտէն պիղայթ մուազգամ վէ զեզըմէթ թանրլմար էլգէմ օլան մուգատտէս տինիմիլին թաղէրի թէմալիլէթինէ մուսալթ օլան պու թարզ եաղնը վարդապետութիւնլարտան նէ տէրէճէ թէգայլիւ վէ իզտամ իլէ սազընմայա պօրճիւ օլտուղունուզ աշլքեար տըր:

Պու սէպէպտէն նաշը աղըր պօրճ ալթընտա պօրճիւ իտէրէք, թէքէրիւր իտէրիզ՝ պու թարզ եաղնը վարդապետութիւնլարը շամիլ օլան քիթապլէրի, էվրագը վէ զագէթալէրի օգումագտան կէրի տուրուպ սազընմանըզա օլան թէնալիհիմիզ, օնլար քի զաթէն Վիլիսիի Էէրիֆտէն դատապարտել օլմուլտ օլտուղլարը իչին Պիզ տախի եասագ իտէրիզ, վէ օնլարը օգումայը վէ եէտինիզտէ ալը գօյմայը աղըր պօրճ իլէ մէն վէ եասագ գըլարըզ:

Պու ճինս րէսաիլ վէ էվրագ այարնտա տըր Ուլէթ թէսմիլէ օլունան քիթապ. եախօթ 1868տէ Թիֆլիստէ թապ օլունան գէմմ քիթապը, վէ սայիր զագէթա նէշլիլթը, քի համիլ օլտուղլարը մասըր գէմմիլէ, վէ քիւղլիլէ վէ թալիմաթը էֆսատէսի իչին, վէ Սրբազան Բաբալար հազընթըն սէլահիլէթինէ, վէ Վիլիսէ հիւքիւմէթինէ գարը սիթէմալիզ էվրագ վէ թահրիլթ օլտուղլարը էճիլտէն Վիլիսիի Էէրիֆ նէզտինտէ տախի շայանը րէտտ ատտ օլունա մուլլար տըր:

Խմտի պուրաճըգտա թէքար էլգէմ ատտ իտէրիզ իսթար իթմէյի, քի սօն վազըթլարտա Վիլիսիի Էէրիֆին Պատրիարքըմըզ հագգընտա իճրա պուլուրմուլ օլտուղու նիզամաթա վէ թախսի գըլորը թանգիմաթա գարը րզհարը ասարը գըտտիլէթ իյլէյէնիլը Պաթօլք րուհունա գարը, Վիլիսիին րէիսի վէ Չօպանլար Չօպանընա գարը՝ օնա քի թէսլիմ գըլմըշտըր Լճիկնտիմիլ Յիսուս Վրիստոս գանը իլէ սաթըն ալտըրը ճիւմէ սիւրիլիլ իտարէ իթմէք հիւքիւմէթինի, պու Մէր Չօպանընա տէրիմ ուլու հիւքիւմէթինէ գարը րէֆը լիվայը թուղեան իթմիլ օլուրլար, պու քի պիլ սէօլ իլէ տէրիզ շազընթը Խսա Լճիկնտիմիլին էվամիլ վէ իտարէսինէ գարը ասի օլմագտան պաշգա պիլ շէյ տէյիլ տիր: Յիլ վագը քէտէրը աղիմ հիսս իտէրիզ սիզլէրէ օ թարզ Ֆիղանը շէյլէր զէքը էթմէք մէճպուրիլէթինտէ պուլունտուղունուզա, օնլարը քի պէտպալթանէ Վիլիսիին գուճաղընտան շագ, վէ հերճուաճըզ գուլմէթի իլէ իհաթէ օլմուլ ինսանլար իւզէրինտէ պիլէ միւշահատէ իյլէտիլիմիզտէ սէր շէքը Ֆիղան տէօքմէսիլ տուրամագ իտիք: Պու գապիլտէն տիրլէր քէզալք պազըլարընըն Վիլիսէ հիւքիւմէթինէ, վէ իտարէսին սէրպէսթիլէթինէ, վէ հուղուգունուն զասպընա ճիւրաթ իյլէմէլէրի, վէ անը տինսեա վիլէ թահվիլ գըլմայա միւճահիտ պուլունմալէրի: Յիլ վագը եօգ տուր պունտան պաշգա պիլ հարաքէթ, քի Վիլիսէյ վէ Վիլիսէնին մագսէտը միւճէրիտի վէ վահիտի օլան ճանլարըն էպէտի սէլամէթինէ զեյատէ մուղիլը օլապիլան, օ հարաքէթ իչին քի ումուլի Մէճլիսլէր, Սրբազան Բաբալար վէ Սուրբ Վանունլար պէյիլք պէյիլք ճէզալէր հիւքմ էթմիլ տիրլէր ճիւմէ անլէր իչին, քի Վիլիսիին պու սէրպէսթիլէթինի զասպ վէ բայիմալ իթմէյէ միւթէճասիլ օլմուլլար տըր: Յիլ վագը եօգ տուր պիլ հիւքիւմէթ քի Վիլիսէյ վէ Վիլիսէյ միւթէթալիզ մէվատ իւզէրինէ նիզամլար վէ գանունլար վագ իտէպիլան, օ հիւքիւմէթտէն մաստա օնու քի Վիլիսիին ասըլ Միւլէսսիսի Մէմալիսի շազընթը Խսա Վիլիսիսի վագ իյլէմիլ տիր “Կուրապետութիւն իչինտէ, վէ էմր էթմիլ տիր ճէմիլ տինտարլարա պիլա Ֆերզ հէր հանկը սընըթտան վէ տէրէճէտէն, վէ րիւթպէտէն օլուր իսէ օլուն իթաաթ էթմիլ օնա քէնտի եաշընըլ լիսանընտան չըզան շու քէլամլէր իլէ. “Աիլի տիյնէյէն պէնի տիյնէր, սիզի թահիլ իտէն պէնի թահիլ իտէր” : Ա է “Կասըլ քի կէօնտէրտի բէտէրիմ պէնի, կէօնտէրիլիմ պէն տէ սիլի. կիտին պունտան պէյիլէ ճիւմէ պալթէրէսթլէրի շայիրա իտինիլ . . . էյրէթինիլ

ճնարա պէնիմ սիգէ թէնպիհ էթտիյիմ շէյլերի սաղլամայը ր: Պունտան աշխարհ օրու քէ-
զալք Յիսուս Վրիստոսուն Սիւրիսիւնիւ իտարէ էթմէք իշէն Հոգին Սուրբուն թային պույու-
տուղու հէր չօպան վէ բէիսէրէ բայէթ վէ իթաաթ էթմէք Ֆերայիգէ միւճէրրէտէսի, վէ Վի-
լիսէ հիւքիւմէթինէ գարշը տուրանլարն վէ վասէթայը միւթէնէվիլիէ իլէ ճնա իթաաթ էթմէյէ
միւսիր պուլունանլարն, հաթթա պու հիւքիւմէթի թահգիւր իտէնլէրին նէ աղիւմ խաթայա
տիւշար օլտուղլարը: Իշթէ պիզ տախի Ֆէրիգէյի զիմմէթ ատտ իտէրիզ քէնտիմիլիզ պու պօր-
ճունուղու սիգէ թէքրար իթթար իթմէյի, քի մինղայը իսթիհգազ վէլ լիյազէ իւհտէմիլիզ թէֆ-
վիզ գըլնան Պատրիարքական հիւքիւմէթիմիլիզ գարշը ըզհար օլունան իթաաթսըզըզ վէ զըտ-
տիլէթ ասար իւղայրէթի համիլ օլտուղումուզ հիւքիւմէթը բուհանլիլիլիզ, վէ պու վէճ իլէ
Նլահանի գանունլարա գարշը իճրա օլունան աղըր աղըր խաթալէր տիր: Պարզ տըր խաթըր-
նըզա պըրազմագ, քի Տօգուղունճու Պիոս Սրբազան Վահանյապետ Լշֆէնտիմիլ Վիլիսէնին
նիզամթըր աթիգասընը թէճտիտ վէ թատիլ իտէրէք, 1869, Հոկտեմբեր 2տէ չար աղթարը
ճիհանէ իլան իլէտիլի Նաաքէլական նիզամթըր իլէ, քի թէրճիւմէսի եազընլարտա Պատրիար-
քական էյալթըմըզտա տախի նէշը օլունաճագ տըր Վիլիսէ գըրճիլ վէրիլիլ օլան բանադրանք-
լարը թէքրար թահքիմ գըլար, վէ ճնարն պաղըլարնտան չէօզմէք սէլահլիլէթինի այըրճա
քէնտինէ միւնհասըր իտէր, վէ պու թարզ բանադրանքլարա Վիլիսէ գըրճիլ տիւշերէր Սրբազան
Վահանյապետիլին կոնդակլարնա, եախօթ բուհանի հիւքիւմէթին իճրասընա տօղըրտան,
եա տօլայրտան մանի օլանլար, եախօթ բուհանի հիւքիւմէթ ալէյհինէ տիւնեալի հիւքիւմէթէ
զօշանլար, եախօթ պու թարզ շէյլերէ հէմէֆէրար վէ հէմիլ օլանլար, եախօթ բուհանի հիւ-
քիւմէթի եախօթ էմլաքինի դասպ իտէնլէր, եախօթ Բօմա Նայրազդի Վահանյապետինի,
եախօթ Պատրիարքլարը, վէ Բիսգուպուլարը տիւշմանճասընա թաղիլիլ իտուպ խըրապայանլար
եախօթ պունլարը իտէնլէրէ Ֆիլիտաշ վէ բէյտաշ օլանլար: Իմտի էյէր պու աղըր վէ հաթթա
Սրբազան Բէտէրիմիլիզ քէնտինէ մուխասաս գըլտըրը բանադրանքլարա պէտպախթանէ տիւ-
շէնլէր վար իսէ, սէրիան ճանլարնն սէլամէթինին չարէսինէ միւպաշիլէթ իթսինլէր: Հոնու
տախի սիգէրէ պէյանտան սարֆը նաղար իտէմէյիզ, քի քեաֆֆէյի շու Ֆիղանլը, վէ աղլա-
մայա շայան մէպուլէր վէ հարաքեաթ, վէ մար իւլ պէյան Վահանյապետական Վոնդակա,
վէ Պատրիարքական հիւքիւմէթիմիլիզ գարշը վուգու պուլան թահգիւրաթ պիգիմ գալլիմիլիզ
միւճիլիլ Ֆիղանը օլտուղու միսիլիլ, Վիւրսիլի Հէրիֆին գալլինէ տախի պատիի եաղը աղիւմ
օլտուղունու միւշարիլէյ Սրբազան Վահանյապետ հաղըթիլլերի ալէնէն սէյլէմիլ տիր: Իլավէ
տախի իտէրէք, քի քէնտինին իրատէսի իլէ օլան նիզամլար վէ էմիլլէրինի ճէմիլ տինտարլար
տէյիլ թախթըր թէղէքքիւր վէ թէճէսսիւսէ ալմայա, նասըլ քի պէտպախթանէ պաղը պունա
ճիւրաթ իտէնլէր օլմուշտուր, իլա իթաաթըր վէլէտիլիլ իլէ գապուլէ պօրճու իքէն, անլէրէ
գարշը պաղըլար թէրաֆընտան վուգուէ կէլէն պունճա հարաքեաթըր միւթէճասիւրանէ վէ սի-
թէմբէսարանէլէրինի Վիւրսիլի Հէրիֆ պիթէրաֆ չէշմ իլէ նաղար իտէմէզ:

Իմտի Սէվիլիլի Լշլատլէր պիր տէֆա տահա թէքէրրիւր իտէրիզ բէտէրանի իթաարաթ
վէ նասիհաթըմըզ, վէ էվիլ պէ էվիլ սիգէ եա կէրէք աշխարհական վէ կէրէք վանական սը-
նըֆընտան օլան հիւրմէթիւ Վահանյալար սիգէ թէվճիհ իտէրէք քէլամըմըզ, խաթըրնըզա
պըրազըմըզ, քի շու թէրֆի պույրուլտուղունուզ տէրէճէնին աղիլլիլի վէ աղամէթի տայիմա
կէօզլէրինիլ էօնիւնտէ օլարազ ճահտ իտինիլ պէհէրինիլ քէնտի սընըֆ վէ տէրէճէնիլին գա-
նուն վէ նիզամլէրինէ թամմ տիգգաթ վէ թէմամիլլէթ իլէ թալիպ օլարազ ճէմիլլէթէ հիւսնիւ
իպրէթ օլմայա, նասըլ քի Վիւրսիլի Հէրիֆ վէ Ինթիշարը Տին մէճիսի շէրիֆի սիճիլաթը
միւթէնէվիլիլ իլէ օ գանունլարը թախսիա պույուրմուշ օլմաղ իլէ, Վիւրսիլի Հէրիֆի մէղքիւ-
րին էմրինէ թէֆվիգան իճրասընա միւպաշիլլէթ իտէճէյիլ: Վէզալք սայ իւղայրէթ իտինիլ
թէվիլ իթմէյէ տինտար ճէմիլլէթէ էօմր քէլամլէրինի վաղ վէրմէ իլէ մուղատտէս մէզհէպիմի-
լին խալիս թալիմաթլարընը, վէ էպէտի սահիհլէրլինի, ալէլ խուսու: շու էնդարիպ տուխուլ
իտէճէյիլիլ Միճպահք վէսիլէսի իլէ տինտարլարըն գալլինի տօղըր թալիմաթ մէպուտար իլէ
թասհիհ վէ թահքիմ գըլմայա, կէրէք սահիհլէր մէմպէրինտէն, վէ կէրէք սայիր վէսիլլէր իլէ
ճէրհ իտինիլ ալէնէն մէղքիւր նէվիճատ վէ եաղըր վարդապետութիւնլարըն ճիւմէսինի քի

սահիճիկէ մուղայիր տիրէր: Ահօղէրինիդ էօնիւնտէ օլսուն քէզալք Վիլիսէ նիղամաթ զանուն-
լարը վէ անէրի սագլամայա սայ իւ զայրէթտէ գուսուր իթմէյին, չունքի Վիլիսէ սընըթը մէմուր-
լարը օլտուղունուղուն իսպաթը ալէնիյէսինի անէր իլէ եալընը թաստիգ իտէրսինիդ: Տըզգաթ
իտին ալէլ խուսուս 1868 Մարթ 1 թարիխի իլէ սիզէ իլան իթմիշ օլտուղունուղ նիղամ զա-
նունլարընա, քի թէմամիի իճրասընա թային գըլտըղըմըզ Փազիլէթլիւ Տեղապահըմըզ թէրա-
ֆընտան լաղըմ կէլէն տըզգաթ վէ զայրէթ քէթմ օլունմայաճագ տըր:

Ալ է սիզ եա հէր տէրէճէտէ պուլունան տինտար կիրուհի սիզ տախի խաթրընըզա կէթիլին
քի պիր վագթ Վաթիթիլ մուգատտէսին եէտի իլէ մատէրը քէսիր իւլ լահմ Վիլիսէնին էվ-
լատէրի օլմուշտունուղ: Խմաի պու քիլիսէյէ մէթրուղ օլտուղունուղ էվլատըզ հիւրմէթինիլի,
լայէթինիլի, մուհապէթինիլի, վէ իթաաթընըզ զալլինիլտէ տիրի սագլայընըզ, սիզին հէր
ճահտ իւ զայրէթինիլ մահզա բուհինիլի Փազիլէթլիլ իլէ թէզիլն գըլմագ օլուպ, հաթթա
ճիւմէ Փազիլէթլիլն թէմէլի վէ սիթթահը օլան դերընական տինի ինսանի հիւնէր վէ մէտէ-
նիլէթ, վէ տիննալի մէնթաաթ վէ նիլէթլիլն պուլանըզ սուլարը իլէ օլմայա քի լէքէտար
գըլտընըզ: Պիլիսինիլ, քի կէրչէքտէն պիր տինտարըն պօրճու ճան սէլամէթինէ միւթէալիզ
մատտէլէրտէ մահզա իթաաթ իթմէք տիր Վիլիսէյէ վէ անըն թային գըլտըղը չօպանլարա:
Եսլա հէվալէյի սէմը իթիպար իթմէյինիլ օլ քեազիպ վէ պիէսաս հավատիպէրէ, քի իլինիլտէ
նէշը օլունարագ զամիրինիլի վէ զալլինիլի պիհուլուր իթմէյէ, վէ Վիւրսիլի Էէրիթին, վէ
Խնթիշարը Տին Մէճիսի Էէրիթինին բուհանի հիւթիւմէթիմիլ իլէն իպզալ պուլուրտուղու
հիւնիւ նաղար վէ թէվէճճիւհիւնիւ սիզէրէ սըթաթը ախիլէտէ իպրազ իթմէյէ միւճահիտ
պուլունմուշար տըր: չունքի անէրին քիւզալիյաթտէն իպարէթ իտուկինէ պուրատա մալիւմաթը
րէսմիլէ իլէ, վէ Խնթիշարը Տին Մէճիսի Էէրիթինին Բիսի Սէմահէթլիւ Վարտինալըն, վէ հաթթ-
թա Սըրազան Բէտէրիմիլի Պիզէ վէ Փազիլէթլիւ Վէքիլիմիլ պէյանէ հիմմէթ պուլուրտուղու
քէլամիլէրտէն տահա զիյատէ վագըթ օլմուղուղ: վէ պու ճիւմէյէ տէլիլ օլմագ իւլըն լաղըմ
կէլէն էվամիր վէ թալիմաթլարը պան աշէքեար հիմմէթ իլէմիշէր տիր, հիւթիւմէթը շէրի-
յէյէ գարշը վագը օլան հէր հարաքէթի ճէրհ վէ լէտտ իտէրէք:

Պէր թէրաթ իտինիլ թէքրաբլարըզ Եւաքեալ իլէ, պէր թէրաթ իտինիլ առապէթի վէ
խուսումէթի: մէյտան վէրմէյինիլ շէյթանա, զալլինիլի հէր նէվի զարազտան էղատէ սագլա-
յարագ Վրիստոսուն հաղիմ վէ խոնարհ հալի իլէ մութթասըթ օլմայա, հաթթա հէր շէյտէն
զիյատէ էլզէմ օլան մուհապէթ վէ սաատէթի մուհաֆաղայէ քէթմը սայ վէ իհթիմամ իթ-
մէյինիլ, քի Բուհուլաս տախի իլինիլտէ սաքին օլմայա թէնէզզիւլ իթսին, վէ պու ճիւհանտէ
էֆսաթը զահիտէ իլէ Ֆէյզեապ, վէ նէվալէնէվ Փազիլէթ վէ մէյմէնէթ իլէ շէօհրէթեապ պիր
էօմը տէվըանընտան սօնրա օ պիր ճիւհանտա տախի Հագը Թաալա հաղըթլիլն տիվանընա
Ֆէրահ պալ իլէ տուխուլէ դատըր օլուպ, սալթանաթը էպէտիլէյէ մագհար պուլուրտարընըզ
Եֆէնտիմիլ Յիսուս Վրիստոսուն ինայէթի իլէ, ծնա քի սէզա տըր իհթիշամ վէ սէնա, հիւ-
թիւմէթ վէ իճլալ շիւմի վէ տախմա, վէ էպէտ իւլ ապատ: ամին:

Թահրիր օլունտու Բօմատա, Սուրբ Բանդրատիոսուն Վաբուսու տըշարընընտա:
1870, Յունուար 14 Եէնի Տումար:

Ալ է Պատրիարքըղըմըզ իւլիւնճիւ սէնէսինտէ:

ԵՆՏՐԵ ՊԵՏՐՈՍ Թ:

(Տ. Կ.)

Պ. Կ.

Բ. Պ. Եֆէնէլիլէա
Կ. Սըր Էէալիլիլ:

